

1980/81:3

Tisdagen den 7 oktober

Kl. 16.00

1 § Upplästes följande inkomna ansökan:

Till riksdagen

Undertecknad anhåller härmed om ledighet från riksdagsarbetet på grund av tjänstgöring som statssekreterare fr. o. m. den 8 oktober 1980 t. o. m. den 5 oktober 1981.

Stockholm den 6 oktober 1980

Carl Bildt

Kammaren biföll denna ansökan.

Talmannen anmälde att *Filip Fridolfsson* (m) under denna tid skulle tjänstgöra som ersättare för Carl Bildt.

2 § Anmäldes och bordlades

Propositionerna och skrivelserna

1979/80:176 om ändring i brottsbalken (spioneri m. m.)

1979/80:179 med förslag till lag om ändring i brottsbalken och jordabalken
m. m.

1979/80:182 om elevs och föräldrars medinflytande i skolan

1980/81:1 om ändring i lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt, m. m.

1980/81:2 om ändring i lagen (1978:479) om försöksverksamhet med
närradio

1980/81:3 om handeln med skrot m. m.

1980/81:4 om riktlinjer för det militära försvarets fortsatta utveckling

1980/81:5 om ändring i läkemedelsförordningen

1980/81:6 om utbildning av piloter för den civila luftfarten m. m.

1980/81:7 med redogörelse för verksamheten inom Europarådets minister-
kommitté under år 1979

1980/81:8 med förslag till utskökningsbalk

1980/81:9 om regionsjukvården

1980/81:10 om ändring i kreditupplysningslagen (1973:1173), m. m.

Nr 3

Tisdagen den
7 oktober 1980

Anmälan av interpellationer

1980/81:11 med överlämnande av årsredovisning för Statsföretag AB
1980/81:12 med överlämnande av årsredovisning för Svenska Varv AB
1980/81:13 om polisens uppgifter, utbildning och organisation m. m.
1980/81:16 om höjda räntesatser för den särskilda avgiften vid uppörd av kvarstående arbetsgivaravgift
1980/81:18 med förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100) m. m.
1980/81:19 om intrång i Stora Sjöfallets nationalpark

3 § Anmäldes och bordlades

Redogörelse

1980/81:1 Justitieombudsmännens ämbetsberättelse

4 § Anmäldes och bordlades

Förslagen

1980/81:4 Riksdagens revisorers förslag angående affärsverkens intäkt- och kostnadsutveckling

1980/81:5 Riksdagens förvaltningsstyrelsens förslag till vissa ändringar i ersättningsstadgan (1971:1197) för riksdagens ledamöter

5 § Anmälan av interpellationer

Anmäldes och bordlades följande interpellationer som ingivits till kammarkansliet

den 26 augusti

1980/81:1 av *Sven Henricsson* (vpk) till kommunikationsministern om underhållet av SJ:s rullande materiel:

De svåra järnvägsolyckorna och tillbudna på sistone – nu senast vid Upplands Väsby den 24 augusti – har ånyo aktualiserat frågan om säkerhet och resurser vid SJ.

Det finns i detta sammanhang anledning att särskilt uppmärksamma underhåll och löpande översyn av lok och vagnar. Den facklige ombudsman vid Statsanställdas förbund, sektion 1, som handlägger de SJ-anställdas säkerhetsfrågor framhåller i en intervju i tidningen Expressen den 25 augusti 1980:

”Det är helt klart att underhållet släpar efter. Det finns både lok och vagnar som inte borde vara ute i trafik. Den ökade belastningen på SJ i och med lågprissatsningen har lett till en hård förslitning av materieleet.”

Redan hösten 1979 påpekade Statsanställdas förbund i en skrivelse till chefen för SJ:

”SJ:s planering av underhållsarbetet har enligt vår uppfattning försämrats. Orsakerna till det höga skadeläget får SJ-ledningen bära ansvaret för.

Strukturförändringarna beträffande underhållet har visserligen medfört övergångsvisa kapacitetsminskningar, men detta borde man ha klarat med en bättre framförhållning. Vi tror också att en orsak till situationen kan vara ändrade översynsföreskrifter. Det tekniska samarbetet mellan trafik- och maskinavdelningen såväl centralt som regionalt/lokalt borde undersökas. Vi anser inte att det fungerar i nuläget. Det är angeläget att en ekonomisk efterkalkyl på vidtagna rationaliseringsåtgärder inom underhållsarbetet för lok och vagnar redovisas. Dessutom efterlyses SJ:s målsättning beträffande underhållet på kort och lång sikt."

I skrivelsen, som i ytterligare fem punkter ger exempel på försummelser och brister vid SJ, understryks SJ:s behov av kapital. Skrivelsen har tillkommit efter påtryckningar från de fackliga lokalavdelningarna, som framfört allvarlig kritik mot SJ:s planering av trafiken, underhållet av materiel och järnvägsnät samt personalsituationen.

I motioner och interpellationer har vänsterpartiet kommunisterna tagit upp dessa frågor i riksdagen och då särskilt framhållit vikten av teknisk och personell förstärkning vid statens järnvägar. Någon reell ökning av SJ:s investeringsresurser har emellertid inte åstadkommit, trots att 1979 års trafikpolitiska beslut starkt understryker det angelägna häri. I stället synes i det förberedande arbetet inför nästa års budget planer föreligga på en fortsatt nedskärning av anslagen.

Mot bakgrund av det anförda vill jag ställa frågan:

Avser kommunikationsministern att låta närmare undersöka om resurserna för översyn och underhåll av SJ:s rullande materiel är tillräckliga och om översynen och underhållet fungerar på ett ur säkerhetssynpunkt betryggande sätt?

den 7 oktober

1980/81:2 av Hans Petersson i Hallstahammar (vpk) till industriministern om den malmbaserade specialstålsproduktionen:

De första varningarna i våras om nedläggning av Spännarhyttan och stålverket i Surahammar har bekräftats. ASEA planerar att lägga ned en av Europas modernaste anläggningar för framställning av järn. Detta innebär att man uppenbarligen inte tar någon hänsyn till landets framtida behov av malmbaserad specialstålsproduktion.

En grundlig analys av specialstålsindustrins framtida råvaruförsörjning bör ligga till grund för beslut om Spännarhyttan och Surahammar. Landets möjligheter att importera skrot kan allvarligt ifrågasättas. Detta skall ställas mot våra rika tillgångar på malm. På samma sätt bör det stora behovet av ny processteknik för malmbaserad stålproduktion inom landet vägas in i beslutsunderlaget.

De samhällsekonomiska konsekvenserna för de berörda orterna Norberg, Surahammar, Stråssa och Guldsmedshyttan borde också föranleda initiativ från regeringen.

Nr 3

Tisdagen den
7 oktober 1980

Anmälan av interpellationer

Tisdagen den
7 oktober 1980

Anmälan av interpellationer

Mot bakgrund av det anförda vill jag fråga industriministern:

1. Vilka initiativ har tagits från regeringen för att få fram sådant beslutsunderlag som nyss nämnts?
2. Vilka planer har regeringen för att säkerställa en fortsatt malmbaserad specialstålsproduktion inom landet?
3. Har regeringen någon plan för att möta de problem som kommer att uppstå på de berörda orterna om en nedläggning blir verklighet?

1980/81:3 av *Lennart Andersson* (s) till statsrådet *Britt Mogård* om ökad tillgång på utbildade klass- och ämneslärare:

Innevarande läsår har andelen lärare som saknar formell behörighet ökat kraftigt på grundskolans område. Detta gäller för många kommuner men synes vara särskilt besvärligt inom den södra Stockholmsregionen.

Enskilda skolor, rektorsområden och kommuner befinner sig därmed inne i en negativ utveckling av karaktären ond cirkel. En stor andel lärare utan behörighet innebär ökat ansvar och ökad arbetsbelastning för de kvarvarande behöriga, vilket i sin tur ökar benägenheten att byta till skolor och kommuner där förhållandena är annorlunda. Inom kommunerna Botkyrka, Haninge och Södertälje tjänstgör höstterminen 1980 282 ämneslärare utan formell behörighet. Detta innebär att andelen nu närmar sig 40 % på högstadiet i dessa kommuner. Som en effekt av riksdagens beslut om s. k. riktad ämnesläroutbildning har nämnda kommuner tilldelats tillsammans 24 utbildningsplatser. Endast var tolfte av dem som nu tjänstgör som obehöriga kan därigenom få behörighetsgivande utbildning.

Situationen på grundskolans låg- och mellanstadium är lika bekymmersam som den på högstadiet. Effekterna hotar här att bli särskilt kännbara genom att klassläraren ansvarar för nästan hela veckotimantalet. Brister i elevernas förmåga att läsa, skriva och räkna påverkar också övrig inläring och kan vara svåra att reparera senare under skoltiden.

Många av de klasslärare som nu tjänstgör utan formell behörighet har en sådan studiesocial situation att de inte kunnat söka till reguljär utbildning. De har också genom den allt större bristen på utbildade lärare utan svårighet kunnat fortsätta som oexaminerade lärare.

De extraordinära utbildningsinsatser för obehöriga lärare med lång yrkeserfarenhet som riksdagen hittills beslutat om är mot bakgrund av den tilltagande lärarbristen klart otillräckliga.

Med hänvisning till det anförda vill jag fråga statsrådet *Britt Mogård*:

Vilka ytterligare åtgärder avser statsrådet vidta för att bryta den negativa utvecklingen avseende tillgången på utbildade klass- och ämneslärare?

1980/81:4 av *Bertil Jonasson* (c) till kommunikationsministern om tidigareläggning av vissa vägprojekt i Värmlands län:

I en skrivelse till regeringen den 19 januari 1979 hemställde dåvarande Värmlandsdelegationen om statliga åtgärder för att förbättra sysselsättningsläget i länet. Bland åtgärderna ingick tidigareläggning av statliga anlägg-

ningsprojekt, framför allt ett relativt stort antal vägbyggnadsobjekt. I skrivelsen redovisades vägobjekt för sammanlagt ca 200 milj. kr. som kunde tidigareläggas för utförande under de närmaste åren. En sådan tidigareläggning skulle innebära en direkt sysselsättning av drygt 300 personer under de närmaste åren. Värmlandsdelegationen föreslog därför att länet skulle erhålla ca 65 milj. kr. per år, utöver länets ordinarie vägbyggnadsanslag, under de tre åren 1979–1981 för att kunna tidigarelägga det redovisade vägbyggnadsprogrammet.

Sysselsättningsläget är fortfarande svårt i Värmland med ett stort antal arbetslösa människor och en fortsatt minskning av transportarbeten, vilket medför problem för åkeriföretagen.

Genom beslut av regeringen i april 1979 erhöll länet 65 milj. kr. i extra väganlag. En tredjedel av vägbyggnadsprogrammet kunde därmed genomföras. Fyra av de fem pågående vägföretagen färdigställs i början av hösten i år. Det femte vägföretaget drivs vidare under kommande vinter genom ordinarie vägmedel.

Mot bakgrund av den positiva effekt för länet som de under 1979/80 pågående vägobjekten medfört, såväl sysselsättningsmässigt som i trafiksäkerhets- och framkomlighetsavseende, är det angeläget att länet tilldelas medel för att tidigarelägga vägföretag även under 1980/81. Värmland ligger väl framme i planeringen när det gäller vägbyggande.

I en skrivelse till regeringen har länsstyrelsen i Värmland begärt att länet snarast tilldelas 65 milj. kr. för att genomföra tidigareläggning av vägobjekt. Vägobjekten bedöms mycket angelägna ur väg- och trafiksynpunkt, och de kan påbörjas med kort varsel. För att man skall kunna disponera medlen på ett effektivt sätt, så att bästa effekt kan erhållas, förutsätter jag att ett positivt regeringsbeslut fattas med det snaraste.

Med stöd av det anförda vill jag fråga kommunikationsministern:

Är statsrådet beredd att ställa medel till förfogande som länsstyrelsen begärt?

1980/81:5 av *John Andersson* (vpk) till industriministern om sysselsättningen i Västerbottens län:

I Västerbotten finns många företag där sysselsättningen är hotad. Detta gäller både små och stora företag. Framtiden för bl. a. NCB i Hörnefors är tyvärr ännu ovisst. Att företag läggs ner, att de går i konkurs och att inskränkningar sker i antalet anställda, det hör till den dagliga läsningen i ortstidningarna.

Vi är på väg mot en katastrof om vi inte kan få fler arbetstillfällen till Sorsele. Den kommande vintern kan bli den tid då det blir rekordfart på utflyttningen av ungdom från Sorsele.

De här dystra perspektiven ger LO-sektionen i Sorsele. Man noterar också att arbetslösheten inom kommunen uppgår till ca 6 %. Grannkommunen Norsjö har en arbetslöshet på 8 %, och där finns en rad företag som har problem. På arbetsförmedlingen i Åsele ser man mörkt på framtiden. Och

Nr 3

Tisdagen den
7 oktober 1980

Anmälan av interpellationer

Anmälan av interpellationer

när det ena företaget efter det andra i kommunen får svårigheter blir inte bilden ljusare. Det är 1 1/2 år sedan något jobb förmedlades till de företag som finns inom kommunen. Man konstaterar också att alla säsongjobb snart är slutförda.

Den här uppräknigen kan göras lång. Den allmänna bilden är att utsikterna på arbetsmarknaden i länet är mycket dystra. Klart är att här hjälper det inte med en tro på Smålandsanda och utvecklingsoptimism. Skall länet komma upp till riksgenomsnittlig nivå, så krävs det ytterligare 8 400 jobb. Till detta krävs det kraftiga statliga insatser, ett långsiktigt statligt industriprogram. Att dessa insatser måste till konstateras också i Länsprogram 80 – detta för att klara de regionalpolitiska målen, dvs. att ge människor i olika delar av länet tillgång till arbete, service och en god miljö. Programmet pekar också på en mängd konkreta förslag till åtgärder som, om de genomfördes, skulle innebära en mycket positiv utveckling för länet. Uteblir dessa insatser från statens sida, ja, då kommer de flesta av länsprogrammets förslag att förvisas till drömmarnas värld.

Slutligen måste konstateras att regeringens åtstramningspolitik självfallet inte förbättrar situationen, tvärtom, arbetslösheten kommer att öka ytterligare.

Med hänvisning till det anförda ber jag att till industriministern få ställa följande frågor:

1. Hur ser regeringen på möjligheterna till de kraftiga statliga insatser som efterlyses i länsprogrammet?
2. Vilka åtgärder överväger i så fall regeringen att vidta för att uppfylla dessa önskemål?

1980/81:6 av *Jörn Svensson* (vpk) till statsministern om tekopolitiken:

Grundlinjerna i den svenska tekopolitiken var senast föremål för beslut i riksdagen under den liberala minoritetsregeringen. Dess proposition i ämnet reviderades på flera centrala punkter av riksdagen. Bakom den sålunda reviderade politiken kom att stå en bred majoritet inom kammaren. Även vpk stödde dessa revideringar, om också partiet hade krav på betydligt längre gående förskjutningar i samma riktning.

Sedan dess har en egenartad situation uppstått. En ledamot av den sittande regeringen har offentligt deklarerat att en av de centrala riktpunkterna för tekopolitiken inte längre kan anses aktuell. Detta uttalande – som icke upprepats av något annat statsråd – väcker två frågor.

Den ena frågan är industripolitisk. Det måste ovillkorligen klarläggas vad som ligger bakom statsrådets uttalande och i vad mån detta är tecken på en ändring i tekopolitiken. En sådan ändring som här kan komma i fråga är alldeles för vittgående för att vara en tillämpningsfråga för regeringen. Den måste rimligen bli en riksdagsfråga. Det måste naturligtvis också klarläggas för alla dem som på olika sätt påverkas i sin tillvaro av tekopolitikens inriktning vad som här verkligen gäller.

Den andra frågan är konstitutionell. Kan ett statsråd som fått riksdagens

uppdrag att genomföra ett industripolitiskt principbeslut plötsligt säga att detta beslut inte längre skall tillämpas i grundläggande delar? Och kan ett statsråd som är ansvarig endast för delar av tekopolitiken själv göra sådana deklARATIONER utan hänsyn till ministärens kollektiva ansvar?

Mot denna bakgrund vill jag till statsministern framställa följande frågor:

1. Vilken är egentligen regeringens tekopolitik?
2. Vilka slutsatser drar statsministern av att ett enskilt statsråd framträtt i polemik mot riksdagens tekopolitiska riktlinjer?

1980/81:7 av *Carl-Henrik Hermansson* (vpk) till handelsministern om prispolitiken på livsmedelsområdet:

Konsumentpriserna i Sverige har under de senaste tolv månaderna stigit med mer än 12 %. Trots att prisstopp gällt för många baslivsmedel har livsmedelspriserna stigit med ca 11 %. Detta har sin grund i kraftigare höjningar på icke prisstoppade varor samt i försämrade livsmedelssubventioner och höjningar genom jordbruksavtalet.

Vi har således, trots prisstoppet, haft starka prishöjningar också på livsmedelsområdet. Slutsatsen av detta borde vara att prisstoppet skall göras effektivare. Det handlar ju om det nödvändigaste.

Regeringen har uppenbarligen dragit omvänd slutsats. Utöver den höjda momsens, som ökar också livsmedelspriserna, avser den, enligt pressuppgifter, att slopa prisstoppet på samtliga baslivsmedel utom mjölk. Motiveringen påstås vara att prisstoppet rubbar prissättning och konkurrensförhållanden mellan olika varugrupper. Regeringen vill släppa de s. k. fria marknadskrafterna ännu friare också på detta område. Den annonserade "anmälningsplikten" för prishöjningar kommer inte att förhindra än starkare prisökningar också på livsmedel.

Regeringens fördelningspolitik slår hårt mot landets låginkomsttagare och mot alla som måste använda en stor del av sina inkomster till livets nödtröft.

Politiken på området borde ta en helt motsatt riktning. Momsen på livsmedel borde slopas samtidigt som prisstoppet på livsmedel görs än effektivare och vidgas till flera varugrupper.

Mot bakgrund av det anförda vill jag till handelsministern ställa följande frågor:

1. Anser regeringen principen om de fria marknadskrafternas spel vara viktigare än att hela befolkningen skall ha råd att hålla en god koststandard?
2. Avser regeringen att tillmötesgå det alltmera brett omfattade kravet på att mervärdesskatten på livsmedel skall slopas?
3. Har regeringen helt uppgivit den i Sverige sedan länge uttalade målsättningen om jämnare inkomstfördelning och levnadsstandard?
4. Vad i regeringens prispolitik på livsmedelsområdet främjar en jämnare fördelad levnadsstandard?

Tisdagen den
7 oktober 1980

*Anmälan av inter-
pellationer*

1980/81:8 av *Bertil Zachrisson* (s) till kommunikationsministern om ökad säkerhet för tågtrafiken:

I samband med det trafikpolitiska beslutet 1979 underströk riksdagen järnvägens strategiska betydelse i den framtida trafikutvecklingen. Kravet på kollektiva persontransporter ökar, och det är ett starkt uttalat önskemål att föra över godstrafik från landsväg till järnväg. SJ har på ett mycket föredömligt sätt sökt svara mot dessa förväntningar, inte minst genom den s. k. lågprissatsningen.

Mot den bakgrunden har vi socialdemokrater krävt en långsiktig investeringsplan för SJ och en upprustning och utbyggnad av bannätet. I det kärva ekonomiska läget har vi också påvisat hur man genom omprioriteringar skulle kunna frigöra medel för att skaffa nya lok och vagnar.

Regeringen har emellertid valt en traditionell investeringsordning och har dessutom kraftigt prutat ned de krav på nya insatser som SJ framställt. Såväl från de anställda vid SJ som i den allmänna debatten har uttalats kraftiga varningar för riskerna med en sådan investeringspolitik.

Varningarna har gällt att utbyggnaden av säkerheten har gått för långsamt, bl. a. med hänsyn till de nya krav som ställs på SJ att öka trafiken. De har gällt underbemanningen som har inneburit svårigheter att utbilda berörd personal, t. ex. för det nya säkerhetssystemet ATC. Bristen på lok och vagnar, särskilt godsvagnar, har likaså påtalats. Vagnar och lok slits hårt och ersätts inte i tillräckligt snabb takt.

De senaste månadernas tragiska olyckor har på ett flagrant sätt understrukit allvaret i de varningar som framförts. Läget vid SJ är nu, trots att företagsledning och anställda gör sitt yttersta för att möta allmänhetens behov av tjänster, mycket bekymmersamt. Det finns också tecken på att allmänhetens förtroende för SJ har rubbats. Det gäller den mycket dåliga regulariteten i tågföringen men också tilltron till järnvägen som ett säkert transportmedel.

Snabba åtgärder måste därför vidtas för att förstärka SJ:s resurser, personellt och materiellt, samtidigt som arbetet intensifieras för att säkra järnvägens anseende som en trygg och tillförlitlig resandeform.

En första åtgärd är att noga pröva orsakerna till den senaste tidens allvarliga olyckor och öppet redovisa resultatet för allmänheten. Det bör ske genom att en opartisk kommission tillsätts. Kommissionen bör ha parlamentariskt inslag. Den bör utöver en genomgång av olyckorna ha rätt att föreslå skärpta insatser för säkerheten.

Mer långsiktigt bör SJ:s investeringsbehov noga gås igenom av statsmakterna. Företagets egen investeringsplan är en bra grund för en sådan genomgång. Särskilt viktigt är det därvid att uppmärksamma personalbehovet, säkerhetsinvesteringarna och det framtida behovet av rullande materiel. Även denna långsiktiga prövning behöver ske snabbt för att inte en bra utveckling skall äventyras.

Jag vill därför till kommunikationsministern rikta följande frågor:

1. Är regeringen beredd att tillsätta en opartisk kommission för att

kartlägga den senaste tidens järnvägsolyckor och föreslå skärpta säkerhetsåtgärder?

2. Är regeringen beredd att i den kommande budgetpropositionen redovisa en konkret plan för SJ:s framtida långsiktiga behov av personal och materiella investeringar?

Nr 3

Tisdagen den
7 oktober 1980

*Meddelande om
frågor*

6 § Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 25 augusti

1980/81:1 av *Nils Berndtson* (vpk) till industriministern om fortsatt verksamhet vid Goodyear Gummi Fabriks AB i Norrköping:

Det hot mot sysselsättningen som länge vilat över de anställda vid Goodyear Gummi Fabriks AB i Norrköping har blivit akut. Det multinationella företagets ledning har bestämt sig för att avveckla fabriken och därmed ställa 700 personer utan arbete i en av industrinedläggningar redan hårt drabbad kommun.

Regeringens insatser har varit för passiva för att förhindra nedläggningsplanerna.

Vid tidigare riksdagsbehandling av situationen inom gummiindustrin har anförts att en kartläggning av den svenska gummivaruindustrin genomförs av statens industriverk. Goodyears beslut föregriper denna kartläggning. Ett minimikrav bör vara att ingen nedläggning får ske innan kartläggningen är klar.

De tidigare framförda kraven på en utvecklingsplan för gummiindustrin och en nationalisering av de multinationella gummiföretagens fabriker i Sverige har fått ökad aktualitet. Läget kräver beslutsamma åtgärder från regeringens sida.

Med hänvisning till det anförda vill jag till industriministern ställa frågan:

Vilka åtgärder är regeringen beredd att vidta för att säkra fortsatt verksamhet vid Goodyears fabrik i Norrköping?

den 2 september

1980/81:2 av *Oswald Söderqvist* (vpk) till utrikesministern om svenskt regeringsinitiativ med anledning av förhållandena i Bolivia:

Militären har på nytt tagit makten i Bolivia. Den lagligt valde presidenten, som stöddes av en bred folklig koalition, har hindrats att tillträda sitt ämbete och tvingats gå under jorden. Denna militärkupp skiljer sig på ett avgörande sätt från tidigare sådana i Bolivia. Det enda den kan jämföras med är kuppen i Chile 1973. Precis som då har stora delar av den politiska oppositionens och

Nr 3

Tisdagen den
7 oktober 1980

*Meddelande om
frågor*

fackföreningarnas ledarskikt fängslats, dödats och torterats. Militären och övriga reaktionära krafter i Bolivia visste att Folkfronten, UDP, var ett hot mot deras maktställning, och därför måste den krossas.

Med anledning av detta vill jag fråga utrikesministern:

Vilka initiativ har den svenska regeringen vidtagit för att fördöma militärkuppen i Bolivia och stödja den lagligt valde presidenten?

den 5 september

1980/81:3 av *Ulla Tillander* (c) till statsrådet Karin Andersson om åtgärder för att garantera invandrare medborgerliga fri- och rättigheter:

Den 20 augusti förekom det ett reportage i Radio Malmöhus om hur en jugoslavisk invandrare i Sverige och medarbetare i lokalradions jugoslaviska sändningar utsatts för kravet att träda i den jugoslaviska underrättelsetjänstens tjänst. Kravet åtföljdes av förstuckna hotelser. Vad som gör händelsen så allvarlig är att det inte är fråga om någon enstaka händelse. Det förekommer ytterst sällan att den hotade vill framträda – detta kräver mod som i det här refererade fallet. Det måste finnas anledning för svenska myndigheter att kraftigt reagera mot att den integritet kränks som en person åtnjuter både i egenskap av journalist och som invandrare.

Det traditionellt goda förhållandet mellan Jugoslavien och Sverige tål rimligen inte i längden så här flagranta kränkningar av de medborgerliga rättigheter som i vårt land är självklara.

Med hänvisning till det anförda vill jag till invandrarministern ställa följande fråga:

Är statsrådet beredd att vidta åtgärder som tillförsäkrar jugoslaviska invandrare de fri- och rättigheter utan inskränkning som våra lagar tillförsäkrar människor i vårt land?

den 8 september

1980/81:4 av *Tore Nilsson* (m) till utrikesministern om svenskt regeringsingripande till förmån för etiopisk kyrkoledare:

Enligt uppgifter från Amnesty International nyligen är generalsekretären för den etiopiska Mekane Yesus-kyrkan, Gudina Tomsa, spårlöst försvunnen. Samtidigt har en medlem av Etiopiens regering till en svensk journalist sagt att Gudina Tomsa lever och att ett möte mellan honom och representanter för svenska myndigheter kan arrangeras.

Sekreterare Tomsa och hans kyrka har haft intima relationer med svensk mission, och den svenska kristenheten känner oro för hans öde.

Är utrikesministern villig att närmare undersöka möjligheten att få visshet om Gudina Tomsas läge?

den 12 september

Nr 3

Tisdagen den
7 oktober 1980

1980/81:5 av *Hagar Normark* (s) till statsrådet Elisabet Holm om sjukskrivning i förebyggande syfte:

En kvinna som arbetar i en industri med stora miljöproblem blir gravid. Det visar sig svårt att placera henne så att hon omgående kommer ifrån sin farliga arbetsmiljö. Företagsläkaren sjukskriver henne för att inte riskera hennes eller fostrets hälsa. Trots läkarintyg vägrar försäkringskassan betala ut ersättning, då sjukskrivningen skett i förebyggande syfte och patienten enligt försäkringskassans tolkning inte har rätt till sjukpenning.

Anser statsrådet det befogat med sjukskrivning i förebyggande syfte? Om svaret är ja, vilka åtgärder ämnar statsrådet vidta för att sjukpenning skall utbetalas?

*Meddelande om
frågor*

den 15 september

1980/81:6 av *Bernt Ekinge* (fp) till justitieministern om tillämpningen av kvacksalverilagstiftningen:

Länsåklagaren i Blekinge län föranstaltade om polisförhör i Karlshamn den 5 september 1980 förebärande att bön för sjuka som förekommit i Filadelfiakyrkan i Karlshamn skulle kunna strida mot den s. k. kvacksalverilagen.

Med anledning härav ber jag att få ställa följande fråga till justitieministern:

Vilka åtgärder anser justitieministern nödvändiga för att i fortsättningen förhindra liknande generande ingrepp i religionsfriheten?

1980/81:7 av *Oswald Söderqvist* (vpk) till statsministern om åtgärder mot registrering av politiskt medlemskap:

På nytt har en på vänsterkanten politiskt verksam person hindrats att aktivt delta i frivillig försvarsverksamhet. Mats Alvemark, medlem i skp i Enköping, har nekats inträde i hemvärnet på orten, trots tillstyrkanden av lokala instanser. Som vanligt har inga skäl angetts för beslutet. Det är uppenbart att vi här har att göra med ett nytt fall av politisk registrering, något som enligt våra lagar inte är tillåtet.

Alvemark kommer nu, enligt uppgifter i pressen, att överklaga beslutet hos regeringen. Det talas mycket om demokratiska fri- och rättigheter, men när det gäller dessa förhållanden är tydligen rättslösheten total i Sverige.

Jag vill därför fråga statsministern:

Kommer statsministern att medverka till att vi får en öppen behandling och redovisning av fall som det här beskrivna, eller skall administrativa åtgärder få sätta lagarna ur spel?

Tisdagen den
7 oktober 1980

1980/81:8 av *Lennart Bladh* (s) till socialministern om taltidningar för synskadade:

*Meddelande om
frågor*

Tre dagstidningar har under den senaste treårsperioden haft ekonomiskt bidrag via Allmänna arvsfonden för en försöksutgivning av taltidning. Denna försöksperiod lider nu mot sitt slut.

De synskadades riksförbund har utrett frågan om de synskadades möjligheter att läsa taltidning, och det skulle kosta ca 75 milj. kr. att uppnå en fullständig taltidningstäckning i Sverige.

Med anledning av detta vill jag fråga statsrådet:

Är statsrådet beredd att göra det möjligt för de tre nu berörda tidningarna att kunna fortsätta försöksverksamheten med taltidning, och på vilket sätt är statsrådet beredd att möta de synskadades framförda krav på fullständig taltidningstäckning?

1980/81:9 av *Jörn Svensson* (vpk) till socialministern om taltidningar för synskadade:

Tre tidningar utges f. n. på försök som taltidningar för synskadade. Verksamheten finansieras med arvsfondsmedel. Försöksperioden lider nu mot sitt slut, och oron är stor bland de synskadade som berörs för att de återigen skall ställas utanför grundläggande samhällsinformation.

De synskadades riksförbund har beräknat att det skulle kosta ca 75 milj. kr. att göra hela den svenska dagspressen tillgänglig för synskadade i form av taltidningar. Därigenom skulle en stor grupp människor få tillgång till information som de i dag inte har, men som övriga samhällsmedborgare uppfattar som självklar.

Jag vill mot denna bakgrund fråga socialministern:

Är statsrådet beredd att vidta åtgärder för att de dagstidningar som nu utges som taltidningar skall kunna fortsätta med denna verksamhet, och vilka åtgärder kommer att vidtas för att synskadade skall få tillgång till hela den svenska dagspressen i form av taltidningar?

den 26 september

1979/80:10 av *Filip Fridolfsson* (m) till justitieministern om tillämpningen av kvacksalverilagstiftningen:

I ett nyligen uppmärksammat fall har en länsåklagare ingripit mot en mötesserie inom ett frikyrkosamfund där förbön för sjuka ägt rum. Länsåklagaren har åberopat kvacksalverilagen som grund för sitt handlande. JK har emellertid begärt utredning av fallet. Då religionsfriheten är en grundlagfäst rättighet i vårt land hemställer jag att få ställa följande fråga till justitieministern:

Anser justitieministern att förbön för sjuka faller inom ramen för kvacksalverilagstiftningen?

1980/81:11 av *Carl-Henrik Hermansson* (vpk) till utbildningsministern om en fast dansscen för Birgit Cullberg:

Vad avser statsrådet Wikström att göra åt den kulturskandal som det innebär att en av världens förnämsta skapare på danskonstens område, Birgit Cullberg, saknar fast scen i Stockholm?

*Meddelande om
frågor*

1980/81:12 av *Rune Torwald* (c) till kommunikationsministern om ersättningen till SJ för utnyttjande av tåg i regional kollektivtrafik:

De regionala huvudmännen för kollektivtrafik är nu i de flesta län långt komna då det gäller att ordna en godtagbar trafikförsörjning även i glesbygden på det sätt som förutsattes när förslaget fattades. Men ännu saknar man dess värre ett betydelsefullt underlag för sina ställningstaganden i de län där man önskar utnyttja tåg och motorvagnar.

Efter en motion från centern beslöt riksdagen den 1 juni 1979 att hos regeringen före 1980 års utgång begära riktlinjer för huvudmännens ersättning till SJ när de utnyttjar tågförbindelser för att klara trafikförsörjningen. Dessa riktlinjer borde ha förelegat redan under sensommaren i år, men så har dess värre inte blivit fallet.

Vissa huvudmän har redan lyckats träffa avtal med SJ för visst utnyttjande av tågen. Detta har dock på intet sätt minskat behovet av begärda riktlinjer för övriga huvudmäns vidkommande.

Under hänvisning härtill vill jag ställa följande fråga:

Hur snart kan de regionala huvudmännen få tillgång till de begärda riktlinjerna för hur ersättning skall utgå till SJ i de fall man önskar utnyttja tåg och motorvagnar för kollektivtrafiken?

1980/81:13 av *Rune Torwald* (c) till budgetministern om vissa åtgärder för att garantera en riktig fastighetstaxering:

I samband med årets fastighetstaxering har utarbetats deklaraionsblanketter som i sin byråkratiska krånglighet söker sin like. Uppenbarligen har man eftersträvat en formell exakthet och "rättvisa" som dess värre saknar förankring i verkligheten och i det allmänna rättsmedvetandet.

Speciellt orimliga är de blanketter som tillställts ägare av jordbruksfastigheter med tillhörande skog. Sannolikt kan bara någon procent av dessa deklaranter med lugn skriva under blanketten "på heder och samvete". De s. k. områdesanvisningarna ger endast i ringa mån någon godtagbar vägledning för att ge personer utan mycket omfattande skoglig utbildning en möjlighet att avgöra vilket svar som är det rätta för hans vidkommande på vissa frågor. Dessa anvisningar synes f. ö. mera vara en handledning för taxeringsnämnderna än för de deklaraionssskyldiga.

Även när det gäller den deklaraionsblankett som skulle fyllas i av småhusägarna finns mycket att erinra, något som framgått av många inlägg i

Tisdagen den
7 oktober 1980

*Meddelande om
frågor*

massmedia.

Under hänvisning till vad som här anförts ber jag att få ställa två frågor till budgetministern:

1. Avser budgetministern att vidtaga några åtgärder för att eliminera riskerna för att lika omöjliga frågor etc. kommer att ställas vid kommande fastighetstaxeringar?

2. Kommer regeringen att tillse att fastighetstaxeringsnämndernas ordförande och ledamöter får klart för sig att utfärdade tabeller, deklarationer m. m. bara är hjälpmedel samt att lokalkännedom o. d. är det viktigaste hjälpmedlet för att åstadkomma en rättvis och rimlig taxering i det enskilda fallet?

1980/81:14 av *Anna-Greta Leijon* (s) till industriministern om sysselsättningen i Bergslagen:

Spännarhyttan hotas av nedläggning, och på Surahammars Bruk väntas stora förändringar av produktionen. Om detta blir verklighet riskerar ca 1 000 människor i Bergslagen att förlora sina jobb.

Mot den bakgrunden vill jag ställa följande frågor till statsrådet Åsling:

Vilka åtgärder har statsrådet vidtagit för att förhindra en nedläggning av Spännarhyttan?

Vilka åtgärder planerar regeringen för att skapa ersättningsysselsättning på de drabbade orterna – framför allt i Norberg och Surahammar?

1980/81:15 av *Arne Fransson* (c) till budgetministern om planerad nedläggning av Nässjö Bryggeri AB:

När riksdagen hösten 1978 fattade beslut om en kontrollerad strukturförändring i bryggeribranschen och ett bibehållet konkurrensförhållande, förutsattes bl. a. nödvändigheten av att söka åstadkomma överlevnads- och utvecklingsmöjligheter för flera företag och produktionsenheter inom bryggeribranschen. Vidare sades att strukturförändringarna bör ske på ett sådant sätt att man tar hänsyn till regionalpolitiska och sysselsättningspolitiska intressen. Beslut har nu fattats om att Nässjö Bryggeri AB skall lägga ner sin verksamhet den 31 december 1980.

Med hänvisning till det anförda vill jag till budgetministern ställa följande fråga:

Ansér statsrådet Rolf Wirtén att en nedläggning av bryggeriet i Nässjö står i överensstämmelse med det beslut riksdagen fattade hösten 1978?

1980/81:16 av *Grethe Lundblad* (s) till handelsministern om en allmän prisinformation:

Under förra riksmötet aktualiserades i riksdagen frågan om lagstadgad prisinformation vid marknadsföring av och skyltning för varor. Riksdagen var positiv till kravet på prisinformation men hänvisade till aktuella förhandlingar mellan konsumentverket och näringslivet. Trots verkets

uttalade vilja att få ett positivt resultat har dessa förhandlingar nu pågått lång tid utan att leda till något resultat.

Jag ber därför att få ställa följande fråga till handelsministern:

Anser handelsministern det vara tillfredsställande att en allmän prisinformation inte kommer till stånd i ett läge då konsumenterna på grund av sänkt köpkraft behöver vara mera prismedvetna än förut?

1980/81:17 av *Bertil Jonasson* (c) till budgetministern om beskattningen av inkomst av bär- och svampplockning:

Skattefrågorna i anslutning till bärplockning har under senare år tilldragit sig visst intresse i den allmänna debatten. För glesbygdens folk har det i många fall stor betydelse att bär och svamp kan plockas. Det gäller såväl för plockarna som för de företag som baserar sin produktion på bär och svamp. Årets plockningsresultat har på många håll visat sig vara mycket svagt, vilket beror på såväl dålig tillgång på bär som skattereglerna. Glesbygdsdelegationen tillskrev budgetdepartementet i denna skattefråga i juni 1980.

Vilka åtgärder är budgetministern beredd vidtaga i anledning av denna skrivelse för att lösa skatteproblematiken vid plockning av bär och svamp?

1980/81:18 av *Karl-Erik Häll* (s) till kommunikationsministern om fraktpri- serna på malmbanan:

Riksdagen har tidigare och senast under riksmötet i våras behandlat frågan om LKAB:s fraktkostnader på malmbanan. LKAB och de berörda fackliga organisationerna har vid upprepade tillfällen framhållit att de orimligt höga fraktkostnaderna allvarligt hotar företagets framtida verksamhet. För de anställda i företaget och för de berörda kommunerna är denna fråga av utomordentligt stor betydelse.

Jag utgår från att regeringen försöker att nå en sådan lösning av frågan som ger LKAB en malmfraktkostnad som är likvärdig med de viktigaste konkurrenternas.

SJ aviserar nu en ökning av fraktkostnaderna med 7 % och förvarnar samtidigt om ytterligare ökning under 1981.

Med anledning härav ber jag att få ställa följande fråga till kommunika- tionsministern:

Vilka åtgärder ämnar statsrådet vidtaga med anledning av SJs ökade fraktpris på malmbanan?

1980/81:19 av *Frida Berglund* (s) till industriministern om administrationen av glesbygdsstödet:

Vid omläggningen av glesbygdsstödet var man angelägen om att samman- föra olika stödformer för att vinna större effektivitet och enklare adminis- trativ handläggning. Flertalet former av glesbygdsstöd handläggs av länssty- relserna. Enda undantaget är stödet till företag i glesbygder som adminis-

Nr 3

Tisdagen den
7 oktober 1980

*Meddelande om
frågor*

Tisdagen den
7 oktober 1980

*Meddelande om
frågor*

teras av lantbruksnämnderna. Redan när nuvarande ordning infördes varnade vi socialdemokrater för att detta skulle splittra den nya stödformen till förfång för effektivitet i tillämpningen och regionalpolitisk översiktlighet i handläggningen. Av bl. a. rapporter från vissa länsstyrelser framgår att handläggningen är onödigt krånglig. Det framkom också vid glesbygdsdelegationens besök i Norrbotten i september i år att lantbruksnämnderna inte hade tillräckliga personella resurser för att handlägga frågorna. Det finns en oro att man måste öka antalet tjänstemän på lantbruksnämnden och kanske bygga upp en byråkrati i fel instans, eftersom lantbruksnämnderna saknar branschkunskap i många stödärenden. Det är viktigt enligt dem som i praktiskt vardagsarbete handskas med stöd till företag i glesbygd att det kommer en ändring till stånd innan man har hunnit förstöra den goda idén med samordningen.

Med hänvisning till det anförda hemställer jag att till industriministern få ställa följande fråga:

Ämnar industriministern vidta åtgärder för att förenkla administrationen av stödet till företag i glesbygder?

1980/81:20 av *Birgitta Johansson* (s) till industriministern om sysselsättningen i Karlsborgs kommun:

Nedläggningen av Luxor AB:s fabrik i Karlsborg är nu beslutad.

Jag vill därför till industriministern ställa följande fråga:

Vilka åtgärder kommer industriministern att vidta som syftar till att ge stöd åt Karlsborgs kommun och de anställda?

1980/81:21 av *Larz Johansson* (c) till statsrådet Britt Mogård om reglerna för intagning till gymnasieskolan:

När det gäller intagning till gymnasieskolan på grundval av höstterminsbetyget i årskurs 9 har riksdagen tidigare beslutat att denna reform skall genomföras så snart som möjligt och att som riktpunkt för genomförandet skall gälla intagningen till läsåret 1982/83 (Ubu 1978/79:45).

Detta beslut har varit föremål för olika tolkningar, bl. a. av skolöverstyrelsen, och det råder nu en viss osäkerhet ute i landet om tidpunkten för genomförandet.

Jag önskar därför ställa följande fråga till statsrådet:

Är statsrådet beredd att föreslå regeringen att fatta beslut i frågan i så god tid att intagningen till läsåret 1982/83 kan ske på grundval av betyget från höstterminen 1981?

1980/81:22 av *Bengt Wiklund* (s) till industriministern om fortsatt drift vid Ramviks sågverk i Ångermanland:

NCB:s styrelse har ju fattat beslut om nedläggning av Ramviks sågverk i Ångermanland. Därmed drabbas omkring 75 anställda av arbetslöshet i Ådalen – ett område som under lång tid upplevt hårda minskningar av

arbetstillfällen. Nu planerar en grupp anställda att genom ett kooperativ eller konsortium fortsätta driften vid Ramviks såg. De har löfte om råvara för den kvantitet de beräknar kunna vidareförädla i sågverket med omkring 35 anställda. Då staten är delägare i NCB och därmed delansvarig i beslutet om nedläggningen frågar jag industriministern:

Är industriministern beredd att medverka till att denna grupp anställda får möjlighet att förvärva Ramviks såg för en köpeskilling som gör det möjligt för dem att driva sågen utan alltför stora kapitalkostnader och därmed ge arbete åt 35 av det 70-tal personer som drabbats av nedläggningsbeslutet?

7 § Kammaren åtskildes kl. 16.02.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert

Nr 3

Tisdagen den
7 oktober 1980

*Meddelande om
frågor*